

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
سازمان بهزیستی کشور
دبیرخانه شورای ملی سالمندان

شیوه نامه ی اجرایی تأسیس بنیاد فرزندگان

دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور

سال ۱۳۹۶

مقدمه، تعاریف و اهداف تأسیس

مقدمه:

رسول اکرم (ص) می فرماید: "فرد سالخورده در میان خانواده اش همچون پیامبر در میان امتش می باشد." امام سجاد(ع) حق سالمندان را بر دیگران چنین بیان فرموده اند: "حق سالخورده این است که حرمت پیری اش را نگه داشته و در کارها او را مقدم بداری. در اختلافات، [خصمانه] با او رو به رو نشوی. در راه رفتن، بر او سبقت نگیری و پیشاپیش او راه نروی. نادانش شماری و اگر رفتار جاهلانه ای کرد، تحمل کنی. به مقتضای سوابق مسلمانی و سالمندی، احترامش کنی که حق سن و سال نیز چون حق اسلام است."

هرچند سالمندی بخشی از فرآیند زندگی انسان است، ولی اینکه دقیقاً از چه سنی آغاز می شود و چه وقت می توان فردی را سالخورده تلقی نمود دقیقاً مشخص نمی باشد و برخی افراد در سنین نسبتاً جوانی پیر می شوند و بعضی تا دیر زمانی جوان می مانند.

روند پیر شدن یک فرد منحصر به خود اوست و شدیداً تحت تأثیر کنش بین عوامل ژنتیکی و محیطی می باشد. سن تقویمی که بر اساس سنوات سنجیده می شود و سن فیزیولوژیک که بر اساس ظرفیت عملکردی تعیین می گردد همیشه بر هم منطبق نیستند. یک فرد ممکن است نسبت به سن خود جوان تر یا پیرتر به نظر آید و امکان دارد نسبت به سن خود ظرفیت های عملکردی بیشتر یا کمتری داشته باشد.

در حالی که پیری یک پدیده طبیعی بوده و به تنهایی باعث بروز بیماری نمی شود اما ارتباط بین پیری و بیماری رابطه ای شناخته شده است. در واقع میزان مرگ ناشی از تمام بیماری های مهم با افزایش سن زیاد می شود و علت این امر بیشتر مربوط به کاهش توانایی افراد سالخورده در پاسخ دهی به عوامل مختلف می باشد.

در اغلب جوامع شهری، مرز قراردادی ۶۰ سالگی، آغاز سالمندی را نشان می دهد. به همین دلیل افراد ۶۰ ساله و بالاتر به عنوان سالمندان یک کشور شناخته می شوند. اگر چه در بعضی منابع دیگر، ۶۵ سالگی به عنوان مرز مشخص کننده در نظر گرفته شده است.

خدمات مبتنی بر جامعه مورد نیاز افراد سالمند:

- ✓ مراکز توانبخشی روزانه
- ✓ برنامه های جامع بهبود تغذیه
- ✓ خدمات مرتبط با حفاظت در مقابل سالمندآزاری
- ✓ خدمات بیماریابی و ارتقاء سلامت
- ✓ آموزش های مرتبط با سبک زندگی سالم و ارتقاء کیفیت زندگی
- ✓ تأسیس دانشگاه های نسل سوم
- ✓ مسکن مناسب
- ✓ مراقبت های موقت نگه داری در مراکز یا در منزل
- ✓ معاضدت های حقوقی

- ✓ مراکز جامع چند منظوره توانبخشی سالمندان
  - ✓ مشاوره روانشناسی
  - ✓ برنامه های بازنشستگی
  - ✓ خدمات درون منازل
  - ✓ حمل و توزیع غذای مورد نیاز در منازل
  - ✓ خدمات بهداشتی در منازل
  - ✓ خدمات پزشکی و پرستاری در منازل
  - ✓ خدمات خانه داری در منازل
  - ✓ خدمات سرویس و تعمیرات در منازل
  - ✓ خدمات پاسخ دهی به موارد فوریت های شخصی
  - ✓ نظارت تلفنی و دیدارهای دوستانه
  - ✓ مناسب سازی محیط داخل منزل و محله برای تسهیل زندگی سالمند
  - ✓ پذیرش و مشارکت دهی در ارتقا و توسعه محلی
- بدیهی است که بسیاری از این خدمات با جلب مشارکت سالمندان، اعضاء خانواده ها و افراد داوطلب و خیر در کنار حمایت ها و مساعدت های مالی و فنی دولت امکان پذیر می باشد.
- طرح ایجاد بنیادهای فرزنانگان در کشور پاسخی است به این نیاز روزافزون که حفظ سلامت و توانمندسازی سالمندان را از طریق مبتنی بر جامعه و مشارکت همگانی مد نظر قرار داده است.
- بخشی از اهداف مذکور از طریق ارائه آموزش صحیح روش زندگی به سالمندان و سایر افراد جامعه محقق می گردد.

گروه سالمندان طبقه متوسط مایلند در زمینه های اجتماعی مشارکت داشته باشند. به نظرمی رسد آنها با اشتیاق تمام مایل هستند که جامعه در زمینه های اجتماعی و اقتصادی از تجربه هایشان بهره مند شود، در غیر این صورت احساس پوچی و بطالت بر زندگی شان سایه می افکند و هر روز مشکل خود را پیچیده تر احساس می کنند.

زندگی سالم در گرو شاد زیستن است. کشور ما با جمعیتی حدود ۸۰ میلیون نفر که بخش زیادی از آن را قشر جوان، و بیش از ۹ درصد آن را سالمندان تشکیل می دهد ، باید دارای رتبه ای بسیار بالا در زمینه شور و نشاط اجتماعی باشد؛ چرا که وجود جوان در هر کشور نشانه ای از پویایی، حرکت و نشاط است. متأسفانه زمانی که صحبت از نشاط و شادی در جامعه به میان می آید، بعضی از افکار و دیدگاه ها تعاریف اشتباهی (از جمله رقص و پاپکوبی) را برای نشاط در جامعه ارائه می کنند که این موضوع و نداشتن یک تعریف واحد برای آشنایی مردم با مفهوم نشاط، مشکل را دو چندان کرده است ، در صورتی که منظور از نشاط در جامعه ، آرامش فکری به دور از هر گونه دغدغه اضافه یا افکار پریشان ناشی از آسیب های اجتماعی و هیاهوی زندگی شهری بمی باشد . امروزه نشاط اجتماعی یکی از مهم ترین نیازهای جوامع بشری است. این امر در شهرهای بزرگ کمتر دیده می شود، چرا که شهروندان به ویژه ساکنان کلان شهرها، نه تنها فرصت کمتری برای اندیشیدن به خودشان و نیازهایشان دارند بلکه در این میان از سالمندان در خانواده نیز غافل می باشند . همچنین در اغلب جاها از لحاظ فضاهای عمومی و فرصت های نشاط آور ، محدودیت وجود دارد و این فضاها گسترده و به طور عادلانه در همه شهر پراکنده نشده است و شهروندان برای دسترسی به این فضاها مشکلاتی دارند و این عوامل موجب افزایش استرس و اضطراب می شود. اگر محیط نشاط آور باشد افراد احساس فراغت خاطر و آرامش نموده و آن را درک می کنند. هر چه امنیت اجتماعی

کمر باشد و نظم و روال عادی زندگی به مخاطره بیفتد ، میزان سلامت روان نیز کاهش می یابد. ایجاد نشاط در جامعه با استفاده از ابزارهای مختلف به ویژه ارتقاء کیفیت مبلمان شهری، احداث پارک های تخصصی، مجتمع های فرهنگی، ورزشی در سطح شهر (از جمله مجموعه های ویژه سالمندان، پارک خانواده یا بانوان و احداث واحدهای ورزشی) می تواند عاملی برای ایجاد روحیه نشاط و شادابی در بین اقشار مختلف مردم به ویژه سالمندان و جوانان باشد.

تعاریف تخصصی:

(۱) آئین نامه تشکیل شورای ملی سالمندان:

هیأت وزیران در فروردین ماه ۱۳۸۳ با تصویب آیین نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه مقرر کرد به منظور ساماندهی سلامت و رفاه سالمندان، شورای ملی سالمندان به دبیری رئیس سازمان بهزیستی کشور تشکیل شود. از سوی دیگر، از آنجا که مستند قانونی تصویب این آیین نامه جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه است، و بر مبنای بند «ط» ماده (۹۷) قانون برنامه ی چهارم توسعه، سامان دهی سالمندان مورد تأکید قرار گرفته است.

به منظور ساماندهی سلامت و رفاه سالمندان، شورای ملی سالمندان به ریاست وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دبیری رئیس سازمان بهزیستی کشور و با حضور اعضای ذیل تشکیل می گردد:

- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا یکی از معاونان آن
- وزیر مسکن و شهرسازی یا یکی از معاونان آن
- وزیر اقتصاد و دارایی یا یکی از معاونان آن
- وزیر آموزش و پرورش یا یکی از معاونان آن
- وزیر کشور یا یکی از معاونان آن
- وزیر جهاد کشاورزی یا یکی از معاونان آن
- وزیر صنعت، معدن و تجارت یا یکی از معاونان آن
- وزیر ورزش و جوانان یا یکی از معاونان آن
- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا یکی از معاونان آن
- رئیس صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)
- رئیس سازمان تأمین اجتماعی
- رئیس سازمان بازنشستگی کشوری
- مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح
- معاونت اجتماعی فرهنگی شهرداری تهران
- نمایندگان سازمان مردم نهاد مرتبط با حوزه سالمندی (حداقل ۳ و حداکثر ۵ نفر)
- سه نفر متخصص دانشگاهی صاحب نظر در امر سلامت سالمندان به انتخاب رئیس شورا

(۲) مفهوم سالمندی:

برای سالمندی و تعریف آن چند مفهوم و معیار مطرح شده است. اساسی ترین معیار در مفاهیم مرتبط با سالمندی، سن تقویمی یا سن سالمندی است.

۳) سن سالمندی:

در اغلب جوامع شهری، مرز قراردادی ۶۰ سال سن، آغاز سالمندی را نشان می دهد. به همین دلیل افراد ۶۰ ساله و بالاتر به عنوان سالمندان یک کشور شناخته می شوند. اگر چه در بعضی منابع دیگر، ۶۵ سالگی به عنوان مرز مشخص کننده در نظر گرفته شده است.

۴) سالمندی کارآمد:

به معنی مشارکت سالمندان در فعالیت های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی ... می باشد. عدم توجه به این مهم منجر به غفلت نسبت به حقوق سالمندان و هدر رفتن ذخیره مهارت ها، تجربیات و ذکاوت جمعی موجود در سالمندان می گردد.

۵) سالمندی فعال:

سالمندی فعال به عنوان فرایند بهسازی فرصت های لازم برای ایجاد سلامتی، مشارکت و تأمین همه جانبه ی سالمندان در جهت ارتقاء کیفیت زندگی آنان می باشد(چه به صورت فردی و چه برای گروه های جمعیتی). سالمندی فعال به افراد امکان می دهد که پتانسیل های فیزیکی، اجتماعی و روانی خود را برای احساس بهیاشی، شناسایی و در جامعه مشارکت نمایند. مفهوم واژه ی "فعال" تنها به منزله ی فعالیت فیزیکی و توانایی ملحق شدن به نیروی کار نبوده، بلکه به منزله ی مشارکت مداوم در تعاملات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ملی می باشد.

۶) سالمندی موفق:

امروزه تصویر سنتی از سالمندان به عنوان افرادی بیمار، از کارافتاده، وابسته و تنها کاملاً تغییر کرده است و در بسیاری از جوامع با گذر زمان و افزایش سن و در طی فرایندی که سالمندی موفق نامیده می شود، به شهروندان ارشد تبدیل می شوند. اهداف سالمندی موفق را می توان شامل موارد زیر دانست:

سالمندی سالم	اجتناب یا به تعویق انداختن بیماری در سالمندان
سالمندی با حفظ کارایی	اجتناب یا به تعویق انداختن معلولیت در سالمندان
سالمندی با حفظ استقلال	اجتناب یا به تعویق انداختن وابستگی در سالمندان
سالمندی با حفظ جایگاه و مشارکت اجتماعی	اجتناب از تنهایی و جدامانگی در سالمندان
سالمندی مولد	به تعویق انداختن بازنشستگی در سالمندان
سالمندی همراه با به فعل رساندن تمام استعدادها و توانایی های درونی	اجتناب از ناامیدی، بی انگیزگی و ایستایی در سالمندان
سالمندی با حفظ منزلت، کرامت و عزت نفس	اجتناب از تحقیر و تبعیض در سالمندان

۷) نیازهای سالمندان:

سالمندان به اقتضای افزایش سن و نیز موقعیت اجتماعی و خانوادگی ای که در آن قرار می گیرند، علاوه بر نیازهای مشترک انسانی طبعاً نیازهایی متفاوت با سایر گروه های جامعه نیز خواهند داشت. به نظر می رسد از مهم ترین نیازهای سالمندان برای بهبود شرایطشان، تغییر نگرش جامعه به سالمندی است. شناخت بهتر نسبت به سالمندان و تغییر نگرش از سالمند به عنوان عضوی کم توان و نیازمند به عضوی فعال و مؤلف و مجرب، ایستی در دستور کار فرهنگی قرار گیرد. علاوه بر این تغییر نگرش مهم، سالمندان به دلیل شرایط سنی نیازهای عاطفی بیشتری داشته و بایستی شرایط به گونه ای برایشان فراهم شود تا بتوانند از مصاحبت اعضاء خانواده و دوستان و همسالان خود بهره مند گردند. سالمند نباید احساس انزوا و تنهایی کند. چنین احساسی مشکلات روحی و جسمی عدیده ای را برای آنان پدید می آورد. اگر شرایط مشارکت اجتماعی برای سالمندان فراهم شود، بدیهی است که گام مؤثری در پویایی و سلامت معنوی سالمند و به تبع آن جامعه برداشته خواهد شد. از سوی دیگر بالا رفتن سن، باعث افزایش مشکلات جسمی شده و افزایش نیاز به مراقبت های بهداشتی - درمانی را موجب می گردد. همچنین برطرف ساختن نیازهای اقتصادی و تحت پوشش بیمه های اجتماعی قرارگرفتن سالمندان هم اولویت اساسی دارد. بر مبنای آنچه برشمرده شد، مهمترین نیازهای سالمندان در چهار دسته قابل تقسیم است:

- ۱) **نیازهای مالی - اقتصادی:** زن یا مردی که خود را زمانی صاحب قدرت و نفوذ اقتصادی می دانست و مدیر یا مسئول دخل و خرج بود به یکباره خود را نیازمند و بدون قدرت می یابد.
- ۲) **نیازهای درمانی و بهداشتی:** مانند مراقبت های پزشکی، دارو، روان شناسی و پرستاری.
- ۳) **نیازهای رسانه ای و تفریحی:** پارک و گردش، سفر، رادیو، تلویزیون، سینما، تئاتر و روزنامه ها و...
- ۴) **نیازهای روانی و اجتماعی:** اواخر زندگی سالمندان عموماً با این تغییرات همراه است: افسردگی، زودرنجی، انتظار مرگ تدریجی، عدم سودمندی، خستگی، تغییر در الگوی خواب و بی خوابی و احساسات غم و اندوه به خاطر عدم توجه فرزندان و اطرافیان که عمری برای رفاه آنان تلاش کرده اند.

۸) توانمندسازی:

توانمندسازی به معنی "دادن قدرت یا اختیار به شخصی برای انجام عملی" می باشد. در روند توسعه جوامع، توانمندسازی به ویژه در حوزه سالمندان، از اهمیتی دوچندان برخوردار است. در واقع امروزه یکی از مهمترین رویکردهای مرتبط با سالمندی در جوامع، لزوم "توانمندسازی" سالمندان است. توانمندسازی افراد به معنی تشویق افراد برای مشارکت بیشتر در تصمیم گیری هایی است که بر فعالیت آنها مؤثر است؛ یعنی فضایی برای افراد فراهم شود تا بتوانند ایده های خوبی را بیافرینند و آنها را به عمل تبدیل کنند. توانمندسازی به فرد این قدرت را می دهد که زندگی مستقل و با کیفیتی را تجربه کند.

فرآیند توانمندسازی ساختارهای اجتماعی منفی را از هم می پاشد به گونه ای که جامعه مورد نظر (سالمندان) ظرفیت و قابلیت و نیز حق لازم برای عمل و نفوذ در تصمیم ها را پیدا می کنند. این فرآیند مستلزم تغییر وضعیت افراد و حرکت به سوی مشارکت استراتژیک اجتماعی یا به عبارتی افزایش قدرت در سطح اجتماعی است. طبق

تعریف بانک جهانی، توانمندسازی عبارت از "بالا بردن توانایی افراد و گروه‌ها برای تصمیم‌گیری و انتقال این تصمیمات به فعالیت‌ها و نتایج دلخواه است." اگر شخص یا گروهی توانمند شده باشد، از توانایی تصمیم‌گیری مؤثر برخوردار است؛ بدین معنی که تصمیمات خود را به فعالیت‌ها و نتایج دلخواه انتقال می‌دهد.

به طور کلی توانمندسازی مفهومی کاربردی در جوامع امروزی بوده و فرآیندی است پویا و تواناساز که وقتی افراد به آن وارد می‌شوند، به تدریج تجربه‌های جدید را فرا گرفته و دانش سنتی و بومی از دست رفته خود را باز می‌یابند و با فنون و تکنیک‌های جدید آشنا می‌شوند و سطح دسترسی آنان به منابع و اطلاعات تغییر کرده و به گونه‌ای از خودآگاهی می‌رسند که می‌دانند چه می‌کنند و در کجا هستند. با این وصف وقتی یک فرآیند تواناساز آغاز می‌گردد، مردم قدرت گرفته و بهتر می‌توانند برای تغییر وضعیت خود اقدام کنند. توانمندسازی یک فرآیند گروهی است که در جریان آن اعتماد نیز تقویت شده و همبستگی‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.

۹) ابعاد توانمندسازی:

فرآیند توانمندسازی را می‌توان در پنج بُعد به شرح زیر مورد ارزیابی قرار داد:

۱. **احساس خود اثربخشی یا شایستگی:** احساس شایستگی، اعتقاد فرد به توانایی‌هایش جهت انجام با مهارت

فعالیت‌های مرتبط با خودش است و افراد احساس می‌کنند که می‌توانند وظایفشان را با مهارت بالا انجام دهند.

۲. **احساس خودسامانی:** هنگامی است که افراد به جای اینکه با اجبار در کاری درگیر شده یا دست از آن کار

بکشند، به طور داوطلبانه در وظایف خویش درگیر شوند و بدین ترتیب احساس خودسامانی می‌کنند. آنان خود

را افرادی خودآغازگر می‌بینند که قادرند به میل خویش، اقدامات ابتکاری انجام داده، تصمیمات مستقل گرفته و

افکار جدید را به آزمون بگذارند. افراد توانمند در مورد کارهایشان احساس مالکیت می‌کنند؛ زیرا آنان می‌توانند

تعیین کنند که کارها چگونه باید انجام شوند و با چه سرعتی پایان یابند. داشتن حق انتخاب، جزء اصلی

خودسامانی به شمار می‌رود. در تفاوت خود اثربخشی و خودسامانی باید گفت که خودسامانی به درستی حق

انتخاب منسوب است؛ در حالی که خود اثربخشی به احساس قابلیت اشاره دارد.

۳. **پذیرفتن شخصی نتیجه:** افراد توانمند احساس کنترل شخصی بر نتایج دارند. آنان بر این باورند که

می‌توانند با تحت تأثیر قراردادن محیطی که در آن کار می‌کنند، در نتایج تولید شده، تغییر ایجاد کنند.

پذیرفتن شخصی نتیجه، عبارت است از "اعتقادات فرد در یک مقطع مشخص از زمان در مورد توانایی‌اش برای

ایجاد تغییر در جهت مطلوب." داشتن احساس پذیرفتن شخصی نتیجه، کاملاً به احساس خودکنترلی مربوط

است و برای اینکه افراد احساس توانمندسازی کنند، آنان نه تنها باید احساس کنند که آنچه انجام می‌دهند اثری

به دنبال دارد، بلکه باید احساس کنند که می‌توانند آن اثر را به وجود آورند.

۴. **معنی دار بودن:** احساس معنی دار بودن یک نگرش، ارزشی است که از متجانس بودن آرمان‌ها و

ارزش‌های افراد و آنچه که در حال انجام دادن آن هستند، حاصل می‌شود. افراد توانمند، احساس معنی دار بودن

می‌کنند و معنی دار بودن به معنی ارتباط اهداف و وظایف کاری با ایده‌ها و استانداردهای فرد است. افراد به

هنگام اشتغال به کاری که احساس می‌کنند معنی دار است، نسبت به زمانی که این احساس پایین است، بیشتر

به آن متعهد و با آن درگیر شده و نیروی زیادتری برای آن کار متمرکز می‌کنند.

۵. **اعتماد:** افراد توانمند دارای حس اعتماد بوده و مطمئن هستند که با آنان منصفانه و یکسان رفتار خواهد شد. این افراد، این اطمینان را دارند که حتی در مقام زیردست نیز نتیجه نهایی کارهایشان منصفانه ارزیابی خواهد شد. اعتماد همچنین به طور ضمنی دلالت بر این دارد که افراد اگر چه خود را در یک موقعیت آسیب پذیری قرار می دهند ولی ایمان دارند که در نهایت هیچ آسیبی در نتیجه آن اعتماد به آنان نخواهد رسید.

۱۰) توانمندسازی سالمندان:

توانمندسازی سالمند به معنای داشتن سالمندانی پویا و فعال در جامعه و خارج کردن سالخوردگان از انفعال و انزواست. سالمندان توانمند به وضعیت و شرایط خود آگاهی و اشراف کامل داشته و برای بهبود شرایط زندگی خود تلاش می نمایند. توانمندسازی سالمندان فرآیندی است که طی آن سطح آگاهی های سالمندان نسبت به واقعیت بیرونی افزایش یافته و آنها را به توانمندی های درونی خود واقف می گرداند. طی این فرآیند هنجارها و ارزش هایی احیا یا خلق می شوند که بر رفاه و عدالت اجتماعی در سطوح فردی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی زندگی سالمندان تأثیر می گذارد. اصطلاح توانمندسازی سالمندان به این معنا نیست که سالمندان توانمند نیستند بلکه آن ها در زمینه های مختلف بالقوه توانمندند. آنان اطلاعات بسیار زیادی از جامعه ی خود دارند و آن را بهتر از محققان می شناسند و به مسائل، مشکلات، نیازها و راه حل های آن ها وقوف بیشتری دارند؛ منتهی در شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی غالب، روابط در ارتباط با برنامه ها، پروژه ها و طرح ها به گونه ای رقم خورده که خود را منفعل می دانند.

حضور اجتماعی و مشارکتی سالمند در خانواده و جامعه، باعث پیشگیری از بسیاری از مشکلات فردی و اجتماعی دوره سالمندی گشته و باعث پویایی بیشتر جامعه و بهره مندی بهینه از توانایی ها و اندوخته های تجربی و دانشی - مهارتی این قشر از جامعه می شود. این امر بیش از هر چیز نیازمند تغییر نگرش جامعه به سالمندی است. لزوم برنامه ریزی کلان برای این پدیده، برنامه ریزی برای حضور اجتماعی سالمندان، ایجاد اشتغال و حمایت شرکت های بیمه؛ از لوازم چنین نگاهی است.

همچنین استفاده از تجارب کشورهای توسعه یافته در زمینه امنیت، آموزش و اقتصاد سالمندی می تواند برای بهبود شاخص های زندگی سالمندی در ایران مفید باشد. برخی از این تجربه ها عبارت است از: "افزایش سن بازنشستگی، بازنشستگی پلکانی که فرد آرام آرام بازنشسته می شود، جلوگیری از بازنشستگی زودرس، فعالیت شرکت های بازنشستگی خصوصی و...

کارشناسان راهکارهای عملی و کاربردی زیر را جهت افزایش مشارکت اجتماعی سالمندان و کاهش میزان انزوای اجتماعی آنها پیشنهاد می کنند. چنین برنامه هایی در صورت تحقق باعث می شود تا با به حداکثر رساندن فرصت های بهداشتی، مشارکت و امنیت برای این افراد همگام با آهنگ افزایش طول عمر، باعث افزایش کیفیت زندگی نیز شده و به دور از انفعال و انزوا، همچنان عضوی توانمند، مؤثر و فعال برای جامعه خود باشند:

- الحاق بُعد مشارکت اجتماعی در برنامه های بررسی نیازهای سالمندان و برنامه ریزی جهت افزایش روزافزون میزان مشارکت اجتماعی این قشر در امور اجتماعی؛
- آگاه سازی سالمندان در زمینه خدمات و فعالیت هایی که هم اکنون در کشور در جهت ارتقای سلامت آنها در دسترس هستند؛

- ارجاع سالمندانی که در معرض خطر انزوای اجتماعی، تنهایی و افسردگی هستند به مراکز مناسبی که در جامعه وجود دارند. انزوای اجتماعی سالمندان از مهم ترین عوامل افزایش میزان افسردگی و زوال عقل است و بنابراین

ادامه فعالیت های اجتماعی و بشردوستانه، برقراری ارتباط دوستانه با سایر افراد سالمند و صرف اوقات با آن ها به تضمین رضایت روانی آن ها منجر می شود؛

- حفظ و ارتقای سلامت سالمندان از طریق پیشگیری از بروز بیماری ها، درمان و برنامه های بازتوانی.
- افزایش فعالیت های گروهی شامل احداث کانون ها و باشگاه های اجتماعی، افزایش فعالیت های مذهبی، توصیه به انجام فعالیت هایی همراه با خانواده نظیر مسافرت، زیارت یا رفتن به طبیعت .
- به کارگیری مجدد سالمندانی که از نظر جسمانی فعال و مناسب هستند، در مشاغل بلاتصدی بخش های خصوصی، مراکز نگهداری کودکان و نیز در فعالیت های بهداشتی جامعه مانند مراقبت از کودکان در مراکز بهداشتی، ایمن سازی همگانی، برنامه های به سازی یا سایر فعالیت های مشابه؛
- افزایش حمایت های اجتماعی توسط دولت، مؤسسات مرتبط و خانواده ها جهت ارتقاء سلامت جسمی، اجتماعی و مذهبی سالمندان؛

- بسیاری از مشکلات روانی، اجتماعی سالمندان مربوط به کنار گذاشتن آنها از خانواده و فعالیت های اجتماعی است که ایجاد زمینه مشارکت سالمندان در اجتماع و هم چنین تقویت و اجرای قوانین حمایت کننده از آنها می تواند گام های مؤثر در رفع این مشکل باشد؛

- یکی از عوامل مؤثر بر سالمندی موفق، برقراری و حفظ روابط اجتماعی با دیگران است. سالمندان به حمایت اجتماعی نیاز دارند تا بتوانند بر بیماری ها و نیازهایشان، وابستگی و تنهایی هایشان مقابله کنند تا نسبت به آینده خوشبین باشند. با توجه به تغییراتی که در ساختار کنونی جامعه ایجاد شده، بسیاری از سالمندان در معرض تنهایی، انزوای اجتماعی و محدودیت در روابط اجتماعی هستند.

این نکته نیز قابل تأمل است که بر مبنای برخی پژوهش ها، تجربه خوب از دوران سالمندی با احساس توانمندی رابطه مستقیم دارد. ساختار اصلی توانمندی را نیز رضایت درک شده و حس کنترل تشکیل می دهد. از این رو اگر سالمندان درک خوبی از توانایی های خودمراقبتی، رضایت و بالندگی از عمر و حس مالکیت داشته باشند، حس توانمندی بیشتر و در نتیجه کیفیت زندگی بهتری خواهند داشت.

بدیهی است که جهت تحقق مؤثر توانمندسازی سالمندان، برنامه ریزی و مدیریتی منسجم و یکپارچه ضروری است. نظر به اهمیت فرآیند توانمندسازی، سازمان ها، نهادها و دستگاه های مختلف اجرایی از دیدگاه خود به آن پرداخته و آن را در راستای سیاست ها و وظایف اجرایی خود باز تعریف نموده اند. در این راستا توانمندسازی سالمندان به عنوان یکی از اولویت های سازمان بهزیستی است که علاوه بر فعالیت در حوزه مادی، ارتقاء عزت نفس افراد نیز یکی از اهداف این سازمان به شمار می رود. در واقع توانمندسازی سالمندان در شبکه شهری و روستایی به منظور آموزش شیوه ی زندگی سالم در تمامی ابعاد و سازگاری سالمند با دوران سالمندی و نهایتاً دستیابی سالمند به یک زندگی سالم و موفق تدوین و ارائه گردیده است.

با توجه به تبیین جایگاه دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور (از سوی سازمان برنامه و بودجه) به عنوان هماهنگ کننده اصلی کلیه سیاست ها و برنامه های مرتبط با اعتلای همه جانبه ی سالمندان کشور، در راستای سیاستگذاری های مرتبط براساس اسناد بالادستی؛ بنیاد فرزنانگان "حلقه ی ارتباطی بین سیاستگذاری حوزه ی سالمندی در کشور و جامعه هدف سالمندی" می باشد که در این راستا با جذب منابع مورد نیاز جهت خدمت رسانی به سالمندان و بهره مندی از امکانات دستگاه های مختلف و کلیه سازمان های مردم نهاد در جهت نیل به اهداف سند ملی سالمندی گام بر می دارد.

اهداف تأسیس و حوزه های فعالیت بنیاد فرزندگان

توجه:

❖ تمامی بنیادهای فرزندگان سراسر کشور موظف هستند اهداف مندرج در اساسنامه خود را براساس اهداف کلی و جزئی ذیل تنظیم نمایند.

هدف کلی:

ایجاد حلقه ی ارتباطی بین سیاستگذاری حوزه ی سالمندی در کشور و جامعه هدف سالمندی، در راستای اهداف سند ملی سالمندی .

اهداف جزئی:

- ۱) تکریم جایگاه سالمندان؛
- ۲) استفاده از تجارب علمی و عملی سالمندان در جهت بهبود شاخص های عمومی اعتلاء جامعه؛
- ۳) تبیین چارچوب های حقوقی و مسئولیت های مدنی مرتبط با امور سالمندان و ارائه خدمات مرتبط؛
- ۴) تشویق مشارکت های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و توسعه ای سالمندان از طریق تسهیل تعامل همه جانبه ی آنان با خانواده و جامعه محلی؛
- ۵) ترویج و تسهیل دستیابی به ابعاد سالمندی فعال و موفق با تأکید بر ارتقاء سلامت روانی و حفظ دیدگاه سالمندی مثبت؛
- ۶) استانداردسازی خودمراقبتی و نحوه ی ارائه خدمات در منزل از سوی خانواده و ... برای ارتقاء همه جانبه ی سالمندی در هر طیفی از سلامت؛
- ۷) تبیین و تعریف جایگاه و منزلت واقعی سالمند به لحاظ هویت فرهنگی و تقویت بسترها از طریق آموزش و خدمات مرتبط؛
- ۸) برنامه ریزی برای گذراندن اوقات فراغت سالمندان؛
- ۹) برنامه های اجتماع و محله محور توانمندسازی سالمند در مدیریت امور منزل، امور اقتصادی، تأمین امنیت و ایمنی همه جانبه؛
- ۱۰) ایجاد محیط های دوستدار سالمند، ارتقاء سطح آگاهی، دانش و مهارت های سالمند مبتنی بر نیازها؛
- ۱۱) افزایش روزافزون میزان مشارکت اجتماعی سالمندان در امور اجتماعی؛
- ۱۲) آگاه سازی سالمندان در زمینه خدمات و فعالیت هایی که هم اکنون در کشور در جهت ارتقای سلامت آنها در دسترس هستند؛

۱۳) ایجاد منابع مناسبی در جامعه برای ارجاع سالمندانی که در معرض خطر انزوای اجتماعی، تنهایی و افسردگی هستند؛

۱۴) ایجاد زمینه‌ی ادامه فعالیت‌های اجتماعی و بشردوستانه، برقراری ارتباط دوستانه با سایر افراد سالمند و صرف اوقات با آن‌ها جهت تضمین رضایت روانی سالمندان؛

۱۵) حفظ و ارتقای سلامت سالمندان از طریق آموزش روش‌های سبک زندگی سالم؛ خود مراقبتی و پیشگیری از بروز بیماری‌ها، درمان و ابعاد ناتوانی سالمندان.

۱۶) افزایش فعالیت‌های گروهی اجتماعی، افزایش فعالیت‌های مذهبی، شرکت در تورهای زیارتی و سیاحتی سالمندان؛

۱۷) ایجاد زمینه به کارگیری مجدد سالمندانی که از نظر جسمانی فعال و مناسب هستند (چه در قالب اشتغال پاره وقت، تمام وقت یا فعالیت‌های داوطلبانه).

شرایط و ضوابط دریافت پروانه تأسیس

شرایط تأسیس "بنیاد":

الف - تعداد اعضای اصلی هیأت مدیره باید فرد (حداقل ۳ نفر و حداکثر ۱۱ نفر) بوده که واجد شرایط ذیل نیز باشند:

- ۱) تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
  - ۲) دارا بودن حداقل ۴۰ سال تمام سن.
  - تبصره ۱: جهت تأسیس بنیاد مذکور حداقل دو سوم اعضای هیأت مدیره اصلی می بایست بالای ۶۰ سال یا افراد دارای حکم بازنشستگی باشند.
  - تبصره ۲: متقاضیانی که قبل از تاریخ ابلاغ این شیوه نامه موفق به ثبت نام بنیاد شده اند و مورد تأیید بهزیستی استان قرار گرفته اند، از بند حداقل سن مستثنی می باشند.
  - ۳) داشتن کارت پایان خدمت یا معافیت از آن برای افراد مذکور (طبق قانون نظام وظیفه).
  - ۴) عدم سابقه محکومیت قطعی کیفری مؤثر.
  - ۵) عدم اعتیاد.
  - ۶) دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم برای مدیر عامل و عضویت بیش از نیمی از اعضای دارای مدرک کارشناسی مرتبط با فعالیت مؤسسه در هیأت مدیره.
  - تبصره: برای کارکنان بازنشسته یا بازخرید سازمان بهزیستی، مدرک تحصیلی دیپلم با هشت سال سابقه کار مرتبط و مدرک کارشناسی غیرمرتبط با چهار سال سابقه کار مرتبط، معادل مدرک کارشناسی مرتبط محسوب خواهد شد.
  - ۷) عدم ارتباط سببی و نسبی بازرسین مؤسسه با اعضا هیات مدیره.
- ب - دفتر مرکزی مؤسسه غیر دولتی باید از حداقل فضا و امکانات اداری مناسب برخوردار باشد.
- ج - حداقل سرمایه اولیه برای مؤسسات غیردولتی غیرانتفاعی مبلغ ده میلیون ریال است.

مدارک لازم برای دریافت پروانه تأسیس:

- ۱) فرم درخواست تکمیل شده پروانه تأسیس مؤسسه (پیوست شماره ۱)
- ۲) سه نسخه اساسنامه تکمیل شده الگوی سازمان برای مؤسسات غیرانتفاعی غیرتجاری (پیوست شماره ۲)
- ۳) فرم تکمیل شده مشخصات فردی اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی (پیوست شماره ۳)
- ۴) تصویر برابر اصل شده تمام صفحات شناسنامه اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۵) تصویر برابر اصل شده کارت ملی اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۶) اصل گواهی عدم اعتیاد اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۷) اصل گواهی عدم سوء پیشینه کیفری اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۸) تصویر برابر اصل شده کارت پایان خدمت یا معافیت دائم اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۹) سه قطعه عکس پرسنلی پشت نویسی شده اعضای اصلی هیات مدیره، مدیرعامل و بازرسان اصلی
- ۱۰) گواهی تأیید نام مؤسسه از اداره ثبت شرکت ها و مؤسسات غیرتجاری با ذکر نام استان یا شهرستان محل مؤسسه
- ۱۱) معرفی مکان مؤسسه به سازمان بهزیستی
- ۱۲) صورتجلسه مجمع عمومی و هیات مدیره که به امضای تمامی اعضا رسیده باشد
- ۱۳) تصویر برابر اصل شده آخرین مدرک تحصیلی اعضای اصلی هیات مدیره و مدیرعامل
- ۱۴) ارائه فیش واریزی حداقل مبلغ سرمایه اولیه مندرج در بند ۸ ماده ۲ دستورالعمل ماده ۲۶ بعد از ثبت به حساب مؤسسه غیردولتی و اعلام شماره حساب به سازمان بهزیستی
- ۱۵) تعهدکتابی مدیرعامل یا رئیس هیات مدیره مبنی بر اجرای دقیق مقررات عمومی مندرج در ماده ۲۰ دستورالعمل ماده ۲۶
- ۱۶) تبصره ۱: کارکنان دولت در صورت ارائه آخرین حکم کارگزینی خود از ارائه موارد ۶ و ۷ این ماده معاف خواهند بود.
- ۱۷) تبصره ۲: در خصوص عدم نیاز به اخذ گواهی عدم سو پیشینه کیفری و گواهی عدم اعتیاد برای افراد سرشناس و معتمدین محلی و موارد مشابه که در امور خیریه شرکت داشتند و نزد مردم و خیرین استان از اعتبار ویژه ای برخوردارند، کمیسیون ماده ۲۶ استان تصمیم گیری می نماید.
- ۱۸) تبصره ۳: اشخاص حقیقی دارای پروانه معتبر از سازمان (اعم از پروانه فعالیت و پروانه مسئول فنی) در صورت عضویت در مؤسسات غیردولتی از ارائه گواهی های مربوط به عدم اعتیاد و عدم سو پیشینه کیفری معاف می باشند.

❖ بنیادهای فرزندان سراسر کشور در صورت تمایل به راه اندازی مراکز خدمات رسانی به سالمندان؛ می توانند بر اساس قوانین و مقررات تأسیس مراکز؛ (مندرج در بندهای ۱۲-۱، آیین نامه کمیسیون ماده ۲۶) اقدام نمایند.

❖ لازم به ذکر است که صدور موافقت اصولی تأسیس مراکز، از پروانه تأسیس دریافت شده برای راه اندازی بنیاد فرزندان مجزا می باشد.

❖ دارندگان موافقت نامه اصولی یا مجوز تأسیس مراکز خدمات رسانی به سالمندان در صورت تمایل به راه اندازی بنیاد فرزندان، می توانند با در نظر گرفتن مکانی مجزا از مرکز بر اساس قوانین و مقررات مربوطه اقدام نمایند.

پیوست شماره ۱:

فرم درخواست صدور تمدید تعویض پروانه تأسیس:

اینجانب..... رئیس هیات مدیره مؤسسه.....
 فرزند..... دارای شماره ملی..... صادره از..... متولد.....
 دارای مدرک تحصیلی (مقطع و رشته)..... ساکن شهرستان.....
 به آدرس:.....
 تلفن ثابت و همراه.....
 ضمن معرفی اعضای قدیم اعضای جدید هیات مدیره با مشخصات ذیل:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت در مؤسسه	سن	مقطع و رشته تحصیلی

متقاضی دریافت تمدید تعویض پروانه تأسیس به علت تغییر اعضا تغییر آدرس و فعالیت/ ادامه فعالیت در حوزه
 اجتماعی پیشگیری توانبخشی به آدرس/آدرس
 جدید.....

می باشم.

خواهشمند است دستور اقدام لازم را صادر فرمائید.

امضاء و تاریخ

کروکی مکان اصلی مؤسسه

↑ شمال

باسمه تعالی

اساسنامه مؤسسات غیر انتفاعی غیر تجاری
موضوع بند ۱۳ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب

فصل اول: کلیات و اهداف

ماده ۱

نام..... که در این اساسنامه به لحاظ رعایت
اختصار..... نامیده می شود.

ماده ۲

موضوع فعالیت مؤسسه خدمت رسانی به جامعه هدف سازمان بهزیستی(سالمندان) است که بخشی از فعالیت های
حوزه های..... و..... را شامل می شود.

اهداف مؤسسه عبارتند از:

-
-
-
-

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

روش های اجرایی اهداف مؤسسه عبارتند از:

-
-
-
-

تبصره ۱: انجام هرگونه فعالیت مغایر با اهداف اساسنامه ممنوع است.

تبصره ۲: تمامی فعالیت های مؤسسه غیرسیاسی است.

تبصره ۳: مؤسسه برای هر یک از اهداف و فعالیت های تخصصی خود باید از سازمان بهزیستی و مراجع ذیصلاح مجوز لازم را اخذ کند.
فعالیت مؤسسه در زمینه های مزبور قبل از کسب مجوز از سازمان بهزیستی ممنوع است.

ماده ۳

محل: مرکز اصلی مؤسسه

در.....

واقع است و در صورت نیاز می تواند برابر دستورالعمل اجرایی بند ۱۳ ماده ۲۶ در سایر نقاط شعبه دایر کند.

ماده ۴

تابعیت: مؤسسه تابعیت جمهوری اسلامی ایران را دارد و تمامی اعضای آن تابعیت خود را از قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی ایران اعلام می دارند.

ماده ۵

مدت فعالیت: مؤسسه از تاریخ تأسیس برای مدت..... تشکیل می شود.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ماده ۶

دارایی اولیه مؤسسه اعم از نقدی..... ریال و یا غیرنقدی معادل..... ریال است که توسط هیات مؤسس تماماً پرداخت شده و در اختیار مؤسسه قرار گرفته است.

ماده ۷

هیات مؤسس عبارتند از:

-
-
-
-

-تبصره: هیات مؤسس بعد از ثبت مؤسسه و معرفی هیات امناء از بین خود و یا دیگران مسئولیتی در قبال مؤسسه نخواهند داشت. تمامی صفحات اساسنامه در زمان تأسیس مؤسسه باید به امضای هیات مؤسس برسد و در صورت تغییرات بعدی، اساسنامه به امضای هیات امناء برسد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

فصل دوم: ارکان

ماده ۸

ارکان مؤسسه عبارتند از:

الف: هیات امناء

ب: هیات مدیره

ج: مدیرعامل

د: بازررس یا بازرسان

الف: هیات امناء:

ماده ۹

مجمع عمومی هیات امناء با تعداد..... نفر تشکیل و عالی ترین مرجع تصمیم گیری در مؤسسه است که به صورت عادی یا فوق العاده تشکیل می شود.

تبصره: فعالیت هیات امناء افتخاری خواهد بود.

ماده ۱۰

چنانچه هر یک از اعضاء هیات امناء فوت کند یا استعفاء دهد یا به هر علت امکان فعالیت یا مشارکت در مجمع عمومی را نداشته باشد، هیات امناء شخص واجد شرایط و مورد اعتماد را از میان داوطلبان و با رای سه چهارم اعضاء خود به عنوان جانشین وی انتخاب خواهد نمود.

تبصره ۱: چنانچه صلاحیت اکثریت اعضاء هیات امناء از نظر مراجع قانونی ساقط شود، مؤسسه از ادامه فعالیت محروم و اعلان خواهد شد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

تبصره ۲: حضور نماینده سازمان بهزیستی کشور در تشکیل مجامع فوق العاده در زمانی که انحلال مؤسسه مطرح است الزامی بوده و باید مراتب را به سازمان گزارش دهد.

ماده ۱۱

مجمع عادی سالی یکبار در..... ماه تشکیل خواهد شد. برای رسمیت جلسه حضور نصف به علاوه یک اعضاء و برای تصویب هر موضوعی نیز رای موافق اکثریت اعضاء حاضر ضرورت دارد. در صورتی که در دعوت نخست اکثریت حاصل نشد، جلسه دوم حداکثر به فاصله پانزده روز از جلسه اول تشکیل و با هر تعداد حاضر جلسه رسمیت خواهد یافت. مجمع عمومی

عادی ممکن است به صورت فوق العاده در هر زمان به تقاضای هیات مدیره یا یک سوم اعضای هیات امناء تشکیل شود.. دعوت برای مجمع عمومی به صورت کتبی یا درج آگهی در روز نامه کثیرالانتشار است. تبصره: در صورت لزوم سازمان بهیستی می تواند مقدمات تشکیل مجمع عمومی فوق العاده را، به خصوص در زمانی که استنفاعی دسته جمعی اعضای هیئت مدیره مطرح بوده و یا مؤسسه در مرحله انحلال قرار گیرد، انجام دهد.

ماده ۱۲

وظایف مجمع عمومی هیات امناء عبارتند از:

- ۱- انتخاب و تجدید انتخاب اعضای هیات مدیره و بازرسان (اصلی و علی البدل)
- ۲- عزل بعض یا کل اعضای هیئت مدیره و بازرسان
- ۳- استماع و رسیدگی به گزارش هیئت مدیره و بازرسان
- ۴- بررسی و تصویب پیشنهادات هیئت مدیره و بازرسان
- ۵- تعیین عضو جانشین هیئت امناء طبق مندرجات ماده ۱۱
- ۶- تصویب تراز نامه و منابع تأمین اعتبار
- ۷- تعیین خط مشی مؤسسه با توجه به اهداف اساسنامه

تعیین روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی ها و اطلاعیه های مؤسسه تا تشکیل مجمع عمومی سال بعد در آن انتشار خواهد یافت.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ماده ۱۳

مجمع عمومی به طور فوق العاده هیات امناء با شرایط زیر تشکیل خواهد شد:

- ۱- با درخواست هیئت مدیره یا بازرس و بازرسان
- ۲- با درخواست یک سوم از اعضای هیئت امناء

تبصره: دعوت برای مجمع عمومی فوق العاده به

صورت کتبی یا درج آگهی در روزنامه های کثیرالانتشار بوده و مطابق با شرایط برگزاری مجمع عمومی عادی تشکیل و رسمیت خواهد یافت و تصمیمات آن با حداقل دو سوم آرای موافق از تعداد حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

وظایف مجمع عمومی بطور فوق العاده هیات امناء عبارتند از:

- ۱- تصمیم گیری در خصوص تغییر مکان مؤسسه
- ۲- تصمیم گیری در خصوص تغییر نام مؤسسه
- ۳- تصمیم گیری در خصوص افزایش دارایی مؤسسه

۴- تصمیم گیری در خصوص تغییر یا الحاق مواردی به اهداف اساسنامه

۵- تصمیم گیری در خصوص تأسیس شعبه مؤسسه

۶- تصمیم گیری در خصوص انحلال مؤسسه

۷- عزل اعضای هیات مدیره و انتخاب هیات مدیره جدید

ماده ۱۴

مجمع عمومی توسط هیات رئیسه ای مرکب از یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس و دو نفر ناظر دایر می شود.

تبصره ۱: اعضای هیات رئیسه با اعلام و قبول نامزدی خود در مجمع انتخاب خواهد شد.

تبصره ۲: اعضای هیات رئیسه نباید از بین کاندیداهای هیات مدیره و بازرسان باشند.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ب: هیات مدیره

ماده ۱۵

مؤسسه دارای هیئت مدیره ای مرکب از..... نفر عضو اصلی و..... نفر عضو علی البدل خواهد بود.

تبصره ۱: جلسات هیات مدیره با حضور اکثریت اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با اکثریت آراء موافق معتبر خواهد بود.

تبصره ۲: شرکت اعضای هیات مدیره در جلسات آن ضروری است و غیبت هر یک از اعضاء هیات مدیره بدون عذر موجه و بدون

اطلاع قبلی تا سه جلسه متوالی و شش جلسه متناوب، در حکم استعفای عضو غایب خواهد بود.

ماده ۱۶

در صورت استعفا یا فوت یا سلب شرایط از هر یک از اعضای اصلی هیات مدیره، عضو علی البدل برای مدت باقیمانده هیات مدیره، به

جای عضو اصلی انجام وظیفه خواهد کرد.

ماده ۱۷

هیات مدیره علاوه بر جلساتی که بطور مرتب و حداقل هر..... روز یکبار تشکیل خواهد داد، بنا به ضرورت با دعوت کتبی رئیس هیات

مدیره تشکیل جلسه فوق العاده خواهد داد. فاصله بین ارسال دعوتنامه و تشکیل جلسه هیات مدیره حداقل سه روز خواهد بود.

ماده ۱۸

اعضای هیئت مدیره حداکثر تا یک هفته بعد از انتخاب شدن تشکیل جلسه خواهند داد و از بین خود یک نفر رئیس و یک نفر نایب

رئیس انتخاب خواهد کرد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ماده ۱۹

هیات مدیره برای مدت ۳ سال انتخاب خواهد شد. انتخاب مجدد هیات مدیره برای دوره های بعدی بلامانع بوده و هیات مدیره موظف است حداکثر دو ماه قبل از پایان تصدی خود از مجمع عمومی به منظور انتخاب هیات مدیره جدید دعوت نماید. هیات مدیره موظف است یک نسخه از نتیجه انتخابات خود را به سازمان بهزیستی استان یا ستاد ارسال کند.

ماده ۲۰

هیات مدیره نماینده قانونی مؤسسه بوده و وظایف و اختیارات آن به شرح ذیل می باشد:

- ۱- حفظ و حراست از اموال منقول و غیرمنقول
- ۲- رسیدگی به حساب های مؤسسه و پرداخت بدهی ها و وصول مطالبات
- ۳- اجرای مصوبات مجمع عمومی هیات امناء در راستای اجرای اهداف مؤسسه
- ۴- افتتاح حساب در بانک ها به نام مؤسسه
- ۵- انجام تشریفات قانونی و تعقیب جریانات قضایی و مالیاتی و ثبتی در تمامی مراحل قانونی در محاکم و تعیین حکم و تعیین وکیل و عزل آن، قطع و فصل دعاوی از طریق سازش و در صورت اقتضاء تفویض و واگذاری تمام یا قسمتی از اختیارات خود به هر شخص دیگر اعم از حقیقی یا حقوقی یا حق توکیل به غیر
- ۶- به طور کلی هیات مدیره می تواند هر اقدام و معامله ای را که ضروری بداند در مورد نقل و انتقال اموال منقول و تبدیل به احسن یا رهن گذاری و فک رهن و استقراض به استثنای فروش اموال غیر منقول که مستلزم تصویب مجمع عمومی هیات امناء است به نام مؤسسه انجام دهد.

تبصره ۱: تمامی اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور با امضای..... و..... با مهر مؤسسه معتبر خواهد بود.

تبصره ۲: جز درباره موضوعاتی که به موجب مفاد این اساسنامه اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص مجمع عمومی هیئت امناء است، هیات مدیره تمامی اختیارات لازم برای اداره امور مؤسسه را در چارچوب اهداف و وظایف دارد.

ماده ۲۱

تمامی اسناد و مدارک مؤسسه اعم از مالی و غیر مالی در هر زمان بدون قید و شرط به وسیله هیات مدیره مؤسسه باید برای بررسی در دسترس کارشناسان مامور سازمان بهزیستی و بازرس (یا بازرسان) مؤسسه قرار گیرد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ج: مدیرعامل

ماده ۲۲

هیات مدیره می تواند از بین خود یا خارج از اعضای هیات مدیره، یک نفر شخص حقیقی را به مدیریت عاملی مؤسسه انتخاب نموده و حدود اختیارات او را تعیین کند، عزل وی نیز از اختیارات هیات مدیره خواهد بود و مدیرعامل در حدود اختیاراتی که از طرف هیات مدیره به وی تفویض می شود نماینده مؤسسه محسوب شده و از طرف مؤسسه حق امضاء را دارد.

تبصره ۱: مدیر عامل برای مدت حداکثر ۲ سال انتخاب خواهد شد.

تبصره ۲: انتخاب مجدد مدیر عامل بلامانع است.

د: بازرسی یا بازرسان

ماده ۲۳

مجمع عمومی عادی هیات امضاء..... نفر را بعنوان بازرسی اصلی و.....نفر را بعنوان علی البدل برای مدت یک سال انتخاب خواهد کرد.

تبصره: انتخاب مجدد بازرسان بلامانع است.

ماده ۲۴

وظایف بازرسی یا بازرسان به شرح زیر است:

- ۱- بررسی تمامی اسناد و اوراق مالی و تهیه گزارش عملکرد مالی برای مجمع عمومی
- ۲- بررسی گزارش سالانه هیات مدیره اعم از مالی و غیر مالی و تهیه گزارش عملکرد برای اطلاع مجمع عمومی
- ۳- ارائه گزارش هر گونه تخلف هیات مدیره و مدیر عامل از مفاد اساسنامه به کمیسیون ماده ۲۶ سازمان بهزیستی و مجمع عمومی.

تبصره: بازرسی می تواند بدون داشتن حق رای در جلسات هیات مدیره شرکت کند.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

فصل سوم: منابع تأمین اعتبار و مواد متفرقه

ماده ۲۵

منابع تأمین اعتبار مؤسسه از طریق جمع آوری حق عضویت، هدایا، اعانات، قبول وصیت و وقف و از درآمد سایر فعالیتهای مندرج در ماده ۷ اساسنامه و سایر کمک ها و تسهیلاتی که برای تأمین منابع مالی مؤسسه تخصیص داده می شود تأمین می گردد.

تبصره ۱: تمامی وجوه و درآمدهای مؤسسه در حساب الکترونیکی مخصوصی که به نام مؤسسه و با معرفی سازمان بهزیستی، نزد هر یک از بانک های رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران افتتاح شده است نگهداری خواهد شد در صورت نیاز سازمان بهزیستی مجاز است هرگونه گزارش گردش حساب مالی مؤسسه را از بانک طرف حساب آنها اخذ کند.

تبصره ۲: سال مالی مؤسسه از اول فروردین ماه هر سال شروع و به آخر اسفند ماه همان سال خاتمه می یابد به استثنای سال اول که ابتدای آن از تاریخ تأسیس مؤسسه است.

ماده ۲۶

کمک ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسات خیریه ای که به ثبت رسیده اند و به مصرف گروه هدف سازمان می رسد از پرداخت مالیات معاف می باشند.

ماده ۲۷

شرایط برخورداری از معافیت مالیاتی توسط مؤسسات خیریه:

- عدم معامله مؤسسان و وابستگان درجه اول و دوم آنان و نیز هیات امنا و مدیران با مؤسسه
- عدم هرگونه برداشت یا تخصیص از محل کمک ها و هدایای دریافتی و غیرنقدی مؤسسه توسط مؤسسان یا صاحبان سرمایه.
- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات خیریه، سازمان امور مالیاتی کشور و ادارات تابعه خواهد بود.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

- مؤسسات خیریه مکلفند صورتجلسات در آمد و هزینه سالانه خود را که متکی به اسناد و مدارک قابل قبول باشد، حداکثر تا ۴ ماه بعد از پایان سال مالی مؤسسه به مرجع ناظر مربوطه تسلیم کنند و مرجع ناظر نیز باید ظرف ۴ ماه از تاریخ وصول صورتحساب، نتیجه رسیدگی را در مورد صورتحساب درآمد و هزینه و رعایت مقررات قانونی و آئین نامه اجرایی ماده ۱۳۹ قانون مالیاتهای مستقیم اعلام و در صورت تایید، گواهی لازم را جهت اقدام قانونی به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم کند.
- انجام سایر مقررات مذکور در آئین نامه اجرایی مربوطه و تکالیف مقرر از جمله تسلیم به موقع اظهار نامه و تراز نامه و حساب سود و زیان و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیاتهای مستقیم.
- عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم از سوی مؤسسات خیریه در هر سال مالی، موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد.

ماده ۲۸

تمامی مدارک، پرونده ها و نوشتجات در دفتر مرکزی مؤسسه نگهداری می شود و مکاتبات رسمی مؤسسه با امضای مدیر عامل و در غیاب او رئیس هیات مدیره و با مهر مؤسسه خواهد بود.

تبصره: مصوبات و صورتجلسات هیات امناء و هیات مدیره در دفاتر مخصوص به ترتیب تاریخ، ثبت و به امضای اعضای ذیربط خواهد رسید.

ماده ۲۹

محل مؤسسه و اقامتگاه اعضای هیات مدیره و اشخاص صاحب امضاء و تغییرات بعدی آن باید پس از کسب مجوز کتبی از کمیسیون ماده ۲۶ سازمان بهزیستی بوده و به اطلاع اداره ثبت برسد.

ماده ۳۰

مؤسسه دارای مهر و یا آرم مخصوص خواهد بود که متن آن به تصویب هیات مدیره و تأیید کمیسیون ماده ۲۶ خواهد رسید.
تبصره: هیات مدیره در حفظ و حراست از مهر و آرم مؤسسه مسئولیت قانونی دارند.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ماده ۳۱

در سایر موضوعاتی که در این اساسنامه پیش بینی نشده است مطابق مقررات قانون تجارت جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین موضوعه کشوری عمل و رفتار خواهد شد.

ماده ۳۲

انحلال: در صورت انحلال مؤسسات موضوع دستورالعمل بند ۱۳ مجمع عمومی فوق العاده، هیات یا مدیر تصفیه ای را پس از هماهنگی با کمیسیون ماده ۲۶ انتخاب و این هیات موظف خواهد بود پس از ادای دیون و وصول مطالبات نسبت به واگذاری اموال و املاک به مؤسسات عام المنفعه با فعالیت مشابه و دارای مجوز از سازمان بهزیستی و با نظارت آن سازمان اقدام کند.
تبصره ۱: در مواردیکه انحلال و یا تعطیل دائم مؤسسات غیردولتی مطرح است سازمان بهزیستی در ارتباط با بدهی و تعهدات به اشخاص حقیقی و حقوقی هیچگونه مسئولیتی نخواهد داشت.

تبصره ۲: در صورت لغو اعتبار یا ابطال پروانه تأسیس مؤسسه در کمیسیون عالی و یا توسط مراجع قانونی ذیصلاح، هیات مدیره موظف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ لغو اعتبار یا ابطال نسبت به تشکیل مجمع و انتخاب و معرفی هیات مدیره یا مدیر تصفیه و طی مراحل انحلال اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم اقدام در موعد مقرر از سوی هیات مدیره، سازمان بهزیستی راسا می تواند تعیین هیات یا مدیر تصفیه را از دادگاه تقاضا نماید.

ماده ۳۳

انجام فعالیت های فرهنگی مؤسسه با رعایت مقررات و موازین مربوطه از سوی مؤسسه پس از اخذ مجوزهای مربوطه مجاز می باشد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

ماده ۳۴

برای هر یک از فعالیت ها و اهداف مندرج در ماده ۷ اساسنامه، مؤسسه می بایست پس از دریافت پروانه تأسیس، پروانه فعالیت لازم را نیز مطابق دستور العمل های مربوطه از کمیسیون ماده ۲۶ استانی اخذ نماید.

ماده ۳۵

این اساسنامه مشتمل بر ۳ فصل و ۳۵ ماده و ۲۵ تبصره در نشست مورخ..... هیئت مؤسس به تصویب رسید

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء	ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

پیوست شماره ۳:

محل الصاق
عکس

فرم مشخصات فردی متقاضیان مراکز و مؤسسات غیردولتی مرکز / مؤسسه.....

(۱) مشخصات فردی:

نام خانوادگی:	نام:	نام پدر:	محل صدور:	محل تولد:
نام خانوادگی قبلی:	نام مستعار یا القاب:	وضعیت تاهل: مجرد ☐ متاهل ☐		
شماره شناسنامه:	کد ملی:	نوع شناسنامه: اصلی ☐ المثنی ☐		
مذهب:	تاریخ پایان خدمت یا معافیت:	تاریخ تولد:		

(۲) اطلاعات تحصیلی فرد متقاضی:

بی سواد کم سواد سیکل دیپلم

مقطع تحصیلی	رشته تحصیلی	محل تحصیل	شهر محل تحصیل	تاریخ شروع	تاریخ خاتمه
کاردانی					
کارشناسی					
کارشناسی ارشد					
دکتری					
حوزوی					

(۳) مشاغلی که تا کنون داشته اید و دارید (اعم از دولتی و غیر دولتی) با ذکر آدرس و شماره تماس محل کار:

---

(۴) آدرس محل یا مرکز با ذکر شماره تماس ثابت و همراه و پست الکترونیک:

---

(۵) آدرس محل سکونت (فعلی و قبلی) با ذکر شماره تماس ثابت و همراه و پست الکترونیک:

---

(۶) نحوه ارتباط و آشنایی خود با سازمان بهزیستی در زمینه مراکز و مؤسسات:

---

(۷) ماموریت یا مسافرت خارجی خود در راستای فعالیت شغلی را ذکر نمایید:

اینجانب..... مسئولیت صحت کلیه مطالب مندرج در این فرم را که صادقانه تکمیل نموده ام به عهده گرفته و چنانچه خلاف آن ثابت گردد پذیرای مجازات قانونی آن می باشم و ضمناً متعهد می شوم در صورت تغییر هر یک از موارد فوق مراتب را در اسرع وقت به مسئولین مربوطه اطلاع دهم.

امضا

تاریخ تکمیل تعرفه

مقررات عمومی:

۱. مؤسساتی که پروانه تأسیس خود را از سازمان بهزیستی دریافت می‌دارند موظف هستند در صورت هرگونه تغییرات هیأت مدیره، بازرسان و مکان مؤسسه، مراتب را قبل از تغییر و آگهی در روزنامه رسمی به اطلاع دبیرخانه کمیسیون ماده ۲۶ برسانند. این تغییرات باید در چارچوب اهداف اساسنامه مؤسسه صورت گرفته و سپس در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری به ثبت برسد.
  ۲. ثبت عملکرد صورتحساب‌های مالی مؤسسات غیردولتی در دفاتر مالی (دفتر روزنامه و دفترکل) و ارائه ترازنامه سالانه در پایان سال مالی به سازمان امور مالیاتی و بهزیستی استان الزامی است.
  ۳. جلب و جذب کمک‌های مردمی از طریق چاپ قبضه، نصب یا پخش صندوق و... باید با تأیید سازمان بهزیستی و سایر مراجع ذیصلاح صورت پذیرد و گزارش مالی مشارکت‌های مردمی مؤسسه به سازمان بهزیستی اعلام گردد.
- تبصره:** هرگونه جلب و جذب مشارکت‌های مردمی توسط مؤسسات از خارج از کشور تابع قوانین جاری کشور است.
۴. مؤسسه موظف است هرگونه افتتاح یا بستن حساب بانکی را به سازمان بهزیستی اعلام نماید. ضمناً عملکرد حساب‌های مربوطه را در دفاتر ترازنامه سالانه لحاظ نماید.
  ۵. تابلوی مؤسسات باید کاملاً مطابق با الگو و ضوابط مندرج در دستورالعمل استانداردسازی تابلوها، ابلاغی از سوی سازمان باشد.
  ۶. خدمات اعضای هیأت مدیره و هیأت امنای مؤسسات غیرانتفاعی افتخاری و داوطلبانه است. بدیهی است مدیر عامل از این قاعده مستثنی می‌باشد.
  ۷. نصب اصل پروانه تأسیس در دفتر کار مؤسسه و در معرض دید مراجعان الزامی است.
  ۸. شرکت رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل و کارکنان مؤسسه در دوره‌های آموزشی مصوب سازمان بهزیستی الزامی است. (شرکت اعضای هیئت مدیره در دوره‌های مذکور بلامانع می‌باشد).
  ۹. پذیرش و ثبت مشخصات کامل خدمت‌گیرندگان بر اساس دستورالعمل‌های تخصصی (به صورت الکترونیکی یا دفتری) و حفظ و نگهداری اطلاعات و سوابق در پرونده‌های مربوطه با رعایت کامل اصول رازداری حرفه‌ای الزامی است.
  ۱۰. هرگونه انحلال مؤسسه باید بر اساس مفاد اساسنامه و پس از اطلاع رسانی به سازمان بهزیستی صورت پذیرد. بدیهی است در مورد مؤسساتی که مجوز مرکز تبعی از سازمان دارند، سازمان بهزیستی ظرف مدت ۳ ماه نسبت به تعیین تکلیف مددجویان مقیم مرکز اقدام می‌نماید.
  ۱۱. مسئولیت تمامی فعالیت‌های مؤسسات غیردولتی در چارچوب اساسنامه به عهده اعضای هیأت مدیره می‌باشد.
  ۱۲. ایجاد شعبه یا نمایندگی مؤسسات کشوری پس از تأیید کمیسیون عالی ماده ۲۶ امکان‌پذیر است، بدیهی است ایجاد هرگونه شعبه یا نمایندگی خارج از استان محل فعالیت مؤسسات غیردولتی استانی باید به اطلاع کمیسیون عالی ماده ۲۶ برسد.
  ۱۳. هرگونه فعالیت مؤسسات غیردولتی خارج از کشور مطابق قوانین جاری کشور انجام می‌پذیرد.
  ۱۴. مؤسسات غیردولتی مکلفند در مکاتبات خود با سایر نهادها و سازمان‌ها از مهر، آرم و سربرگ مخصوص مؤسسه استفاده کنند و لازم است قبل از آن تمامی موارد مذکور به تأیید کمیسیون ماده ۲۶ رسیده و با مهر و آرم سازمان بهزیستی مشابهت نداشته و عبارت "با مجوز و تحت نظارت سازمان بهزیستی" در آن قید شود. نام و آرم مؤسسات غیردولتی باید به تأیید و ثبت اداره ثبت شرکت‌ها نیز رسیده باشد.
  ۱۵. رعایت کامل قوانین جاری کشور از سوی مؤسسه الزامی است.
  ۱۶. ارتباط با سازمان‌های بین‌المللی و خارج از کشور و حضور مهمانان خارجی در مؤسسات غیردولتی از طریق معاونت تخصصی (استان یا کشور) ممکن می‌باشد.
  ۱۷. ایجاد مراکز مطابق بند های ۱ تا ۱۲ ماده ۲۶ از سوی مؤسسات دارای مجوز سازمان بهزیستی منوط به اخذ پروانه فعالیت از سوی بهزیستی استان می‌باشد.

۱۸. مؤسسات غیردولتی مکلفند حداکثر همکاری لازم را با افراد مامور از طرف سازمان بهزیستی، به منظور بازدید از این مؤسسات بعمل آورند. افراد مذکور باید دارای کارت شناسایی معتبر و معرفی نامه از طرف سازمان بهزیستی باشند.
۱۹. مؤسسات غیردولتی باید ۳ ماه قبل از اتمام اعتبار پروانه تأسیس برای تمدید پروانه مذکور اقدام کنند.
۲۰. رعایت ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی سازمان بهزیستی کشور در ارتباط با اهداف اساسنامه الزامی است و عدم رعایت هر یک از بندهای این ماده توسط صاحبان امتیاز مؤسسات غیردولتی تخلف محسوب می شود و قابل طرح و بررسی در کمیسیون ماده ۲۶ است.

نظارت بر بنیاد فرزندگان مطابق با آئین نامه داخلی ماده ۲۶ می باشد.